

Državni izpitni center

M 1 8 2 5 6 1 2 3

JESENSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 30. avgust 2018

SPLOŠNA MATURA

DEL A**Izpitna pola 1****1. naloga: Umetnost starih civilizacij na Bližnjem vzhodu**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	♦ A	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	1	♦ kamen, opeka	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	2	♦ slika 1.1: mezopotamska kultura ♦ slika 1.2: egipčanska kultura	
	1	♦ piramide	
	2	dve od: ♦ Obe arhitekturi sta stopničasti. ♦ Piramida je iz kamna, zigurat je iz opeke. ♦ Obe arhitekturi sta masivni gradnji. ♦ Prvo delo je svetišče, drugo je grobnica. ♦ Prvo delo ima na vrhu veliko celico – svetišče, drugo delo ima v notranjosti skrito majhno celico – grobnico.	
	1	♦ Imhotep	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	♦ pisarja	
	1	♦ C	
	2	♦ A ♦ D	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	3	tri od: ♦ konceptualna/pomenska/hierarhična perspektiva ♦ frontalnost ♦ močna obrisna linija ♦ ploskovitost ♦ stilizacija ♦ vezana kompozicija ♦ egipčanski kanon	

2. naloga: Kult umrlih

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 2.1: grobno/skalno svetišče ♦ slika 2.2: mavzolej/grobnica 	
	2	<p>slika 2.1: ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Svetišče je sestavljeno iz treh teras s kolonadami in povezano s klančinami. ♦ Grobna spominska kapela (cela) je vsekana v skalo. ♦ Vzдолžni tloris. <p>slika 2.2: ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Stavba je zasnovana centralno (spodaj desetkotnik). ♦ Je masivne gradnje, narejena iz kamnitih klesancev, zgoraj z monolitno kupolo. ♦ Centralni tloris. 	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ D ♦ C ♦ F ♦ A ♦ B ♦ E 	Za dva pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	<p>ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Obe deli sta nagrobnika. ♦ Obe deli simbolno predstavljata pokojnika. 	
	1	<p>slika 2.3: ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ polnoplastična simetrična postavitev telesa v razkoraku ♦ toga drža ♦ frontalna postavitev ♦ nekoliko stilizirano mehko modelirano telo ♦ obraz s poudarjenimi očmi in nasmeškom ter pričesko ... 	
	1	<p>slika 2.4: ena od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Reliefno izdelana figura je upodobljena v stoječem in ležečem položaju. ♦ Rahlo je razgibana v S-krivulji. 	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	2	slika 2.5: ♦ Motiv predstavlja Zevsovo ugrabitev Evrope in pripada klasični mitologiji. ♦ Motiv alegorično predstavlja prehod iz zemeljskega življenja v onostranstvo, ugrabitev pokojnikove duše.	
	2	slika 2.6: ♦ Motiv predstavlja pogreb španskega grofa kot čudež, pri katerem sodelujejo krščanski svetniki. ♦ Motiv prikazuje krščansko predstavo o onostranstvu, vidimo vice in nebesa, pokop umrjivega telesa in zveličanje pokojnikove duše.	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ Dela so nastala za ohranjanje spomina na umrlega, za zagotavljanje in povečevanje večnega spomina nanj.	

3. naloga: Arhitektura – razvoj vzdolžnega tlorisa

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ egipčanska civilizacija	
	1	♦ tempeljska arhitektura/egipčansko svetišče/hiša za kip božanstva	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	♦ slika 3.2: megaron/Mikenska palača	
	1	♦ slika 3.3: grški tempelj/Partenon	
	1	ena od: ♦ Iz mikenskega megarona se je razvilo grško svetišče z vzdolžnim tlorisom, stebri in portik. ♦ Obe stavbi sta vzdolžni. ♦ Obe imata preddverje. ♦ Obe imata stebre.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	♦ Rim	
	1	♦ Rimska bazilika/Bazilika romana/Maksencijeva bazilika	
	1	♦ Cerkev svetega Petra/starokrščanska bazilika	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	3	tri od: ♦ Bazilika je petladijska s prečno ladjo ali transeptom. ♦ Na vzhodu je apsida. ♦ Srednja ladja je višja in širša od stranskih ladij v razmerju 2 : 1. ♦ Skozi okenske odprtine v višji srednji ladji pronica bazilikalna svetloba, svetlobno nadstropje. ♦ Ostrešje je leseno/odprto ostrešje ali kasetirano/kasetiran strop.	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	♦ gotika	
	2	dve od: ♦ skeletna gradnja ♦ šilasti zaključki ♦ zunanji in notranji oporniki ♦ križnorebrasto obokanje ♦ večnadstropna zgradba ♦ perforacijo stene nadomesti vitraž	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.6	1	♦ Filippo Brunelleschi	

4. naloga: Srednjeveško kiparstvo

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	4	♦ slika 4.1: Mati božja z Jezusom/Madona (na prestolu) ♦ slika 4.2: Marijina smrt ♦ slika 4.3: Sočutna/Pietà ♦ slika 4.4: Marija, zavetnica s plaščem	
	2	♦ Velesovska Madona/Marija, Velesovo/Adergas ♦ Marija, zavetnica s plaščem, Ptujška gora	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	4	♦ B ♦ C ♦ A ♦ A	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	3	tri od: ♦ ostenje ♦ arhivolta ♦ trumeau/delilni steber ♦ timpanon ♦ luneta timpanona	
	2	♦ A ♦ C	
Skupaj	5		

5. naloga: Slikarstvo severne renesanse

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ Nizozemska/Flamska/Nemčija	
	1	♦ 15. in 16. stoletje	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	3	♦ slika 5.1: van Eyck ♦ slika 5.2: Dürer ♦ slika 5.3: Bosch	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	3	tri od: ♦ oljno slikarstvo ♦ realizem ♦ barvna (atmosferska) perspektiva ♦ natančnost v detajlih (inkarnat, tekstura) ♦ žive barve/bogati barvni odtenki ♦ tanki lazurni premazi	Za en pravičen odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ lesorez	
	1	♦ Slika prikazuje apokalipso, dogodke ob koncu sveta, ki jih opisuje sv. Janez Evangelist v svojem Razodetju./Apokalipsa pomeni tudi zadnjo knjigo Nove zaveze Biblije, Razodetje.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ krilni oltar/triptih	
	2	dve od: ♦ Oltar je sestavljen iz več kril. ♦ Poslikan je na obeh straneh: odprta stran je praznična, zaprta delavniška. ♦ Tehnika je olje na les. ♦ Osrednje krilo je ponavadi večje od stranskih.	Za en pravičen odgovor 1 točka.
	2	♦ Prizor prikazuje množico ljudi, ki se drenja okoli senenega voza – tega vlečejo proti pogubi (peklu) fantastične pošasti. Navzoči so številni grehi, kot so npr. prešuštvo, požrešnost, pohlep, sleparstvo, uboj itd. Bog na nebu vse vidi. ♦ Sporočilo izvira iz nizozemskega pregovora, ki pravi, da je svet kot kopica sena, s katere si vsakdo nagrabi, kar zmore. Vse naslikane pregrehe nas vodijo v večno pogubo.	
Skupaj	5		

Skupno število točk: 60

Izpitna pola 2

1. naloga: Barok na Slovenskem

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	2	slika 1.1: dve od: ♦ vzdolžni tloris/longitudinalni tloris ♦ stranske kapele ♦ ni izstopajoče prečne ladje ♦ kupola nad križiščem glavne ladje in transepta	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	2	slika 1.2: dve od: ♦ centralni tloris/središčna zasnova ♦ oblika grškega križa ♦ dve stranski kapeli ♦ nad osrednjim delom je predvidena kupola	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	1	♦ tabernakeljski oltar	
	1	♦ Angela adoranta	
	1	♦ Francesco Robba	
	3	tri od: ♦ bel marmor ♦ zglajen marmor ♦ čustven izraz v telesu in obrazu ♦ liričnost in prefinjenost v izdelavi ♦ telesa v gibanju ♦ poseganje figur v prostor ♦ eleganca figur	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	♦ Tip slikarstva: baročni stropni iluzionizem/ iluzionistično slikarstvo	
	1	♦ Teme v cerkvah: nabožna motivika/apoteoze/ povzdigovanja svetnikov/Marijino vnebovzetje in kronanje	
	1	♦ Teme v dvorcih: antična mitologija/profana motivika	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	♦ Almanach	
	1	ena od: ♦ Za mizo sedi skupina sedmih moških, karta in pije; streže jim dekle na desni. Slikar je upodobil sebe na skrajni desni s krožnikom in pipo, ki simbolizirata slikarsko paleto in čopič. V ospredju je motiv tihožitja z majolikama in kačo v obliki zanke. ♦ žanr, skupinski portret	
Skupaj	2		

2. naloga: Kiparstvo od baroka do konca 19. stoletja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 2.1: barok slika 2.2: rokoko slika 2.3: neoklasicizem slika 2.4: postimpresionizem 	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	2	slika 2.1: dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ dinamičnost ♦ dramatičnost ♦ diagonalna kompozicija ♦ do sijaja zglajen bel marmor ♦ izrazita čustva na obrazih ♦ usoden trenutek ♦ zanikanje materiala 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	2	slika 2.3: dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ akademizem ♦ zgledovanje po antičnem estetskem kanonu ♦ izumetničenost ♦ zadržana čustva ♦ do polnega sijaja zglajen bel marmor ♦ diagonalna kompozicija 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ Kip prikazuje Amorja in Psihe.	
	1	♦ Venera je ljubosumna na lepo kraljično Psihe. Zato pošlje Amorja, ki naj bi v njej s puščico povzročil ljubezen do najodvratnejšega snubca. Nebeški ljubimec pa se v Psihe zaljubi. Med ljubljenjem ji zabiča, da ga nikoli ne sme videti. Psihe žal premaga radovednost, zato ga izgubi. Zateče se k boginji ljubezni, ta pa ji naloži kup nemogočih del. Ko Psihe vsa odlično opravi, se je Venera usmili. Z Amorjem postaneta večno združena.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ antična mitologija: sliki 2.1 in 2.3 ♦ Commedia dell'arte: slika 2.2 ♦ Dante, Božanska komedija: slika 2.4 	Za obe navedbi (sliki 2.1 in 2.3) 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ Auguste Rodin	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ odmik od akademizma ♦ non finito ♦ sledovi modeliranja na površini kipov ♦ nezglajene površine ♦ raziskovanje svetlobe in sence na površini kipov 	
Skupaj	2		

3. naloga: Prepoznavanje arhitekturnih slogov

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ neoklasicizem ♦ historizem/neoslogi/neogotika/neobarok ♦ inženirska arhitektura ♦ secesija 	Za en pravičen odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ čiste, preproste, uravnotežene oblike ♦ antična arhitekturna tradicija ♦ uporaba klasičnih stebrih redov ♦ antična arhitekturna zasnova ♦ načela strogega veličastja ♦ monumentalne zgradbe 	Za en pravičen odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	♦ slika 3.3: parlament v Londonu	Za en pravičen odgovor 1 točka.
	1	♦ slika 3.4: opera v Ljubljani	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ uporaba arhitekturnih prvin posameznih zgodovinskih slogov ♦ uporaba novih materialov in tehničnih dosežkov 	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ tehnološki napredek ♦ industrijska revolucija ♦ nova komunikacijska sredstva ♦ novi materiali: železo, jeklo, beton ♦ svetovna razstava ♦ ekonomski/gospodarski razvoj 	Za en pravičen odgovor 1 točka.
	1	♦ Eifflov stolp	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.5	1	♦ secesija	Za en pravičen odgovor 1 točka.
	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ valovita/organska linija ♦ pastelne barve ♦ poudarjena dekorativnost/ornamentika ♦ umetelno izdelani kovinski elementi 	
Skupaj	3		

4. naloga: *Belle époque* in umetnost *fin de siècle*

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 4.1: impresionizem ♦ sliki 4.4, 4.7: postimpresionizem ♦ slika 4.6: simbolizem ♦ slike 4.2, 4.3, 4.5: art nouveau/secesija 	Za dva pravilna odgovora 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	1	♦ žanr	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Predstavljeni so meščani, kako preživljajo prosti čas. ♦ Vidimo Parižane, ki se v nedeljo popoldan zabavajo v zabaviščih. 	
	1	♦ buržoazija/bogato meščanstvo	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	♦ veleblagovnica	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ razmah potrošniško naravnane družbe ♦ gospodarski razvoj in ekonomsko blagostanje ♦ razcvet industrializacije in kapitalizma 	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ poudarjena dekorativnost ♦ organska vegetabilna linija ♦ poenostavljanje oblik in ritmično ponavljanje izbranih prvin ♦ cvetlični in vitični ornamenti 	Za en pravilen odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	1	♦ plakat, ki je namenjen oglaševanju različnih predstav in zabavišč	
	1	♦ barvna litografija/grafična tehnika	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ varietejske plesalke ♦ gledališke igralko 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.6	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ usodna ženska/femme fatale, ki je pogubna za moške ♦ erotika 	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.7	1	♦ Paul Gauguin	

5. naloga: Abstraktna umetnost

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ avtoportret/portret	
	2	dve od: ♦ Figura ni več pravilno anatomska, realistična. ♦ Figuro prepoznavamo samo še po silhueti, je povsem poenostavljena, detajli obraza in oblačila so opuščeni. ♦ Figura nima več telesnosti, ni senčena. ♦ Barve ne ustrezajo dejanski resničnosti, izbrane so poljubno. ♦ Kompozicija je sestavljena iz samostojnih barvnih ploskev.	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	1	ena od: ♦ abstrahiranje ♦ stiliziranje	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	♦ Na sliki prevladujejo vrtnčaste barvne ploskve, obrisi niso jasni, prepoznavamo samo silhuete, prevladujejo široke poteze čopiča.	
	1	ena od: ♦ Slikar je hotel prikazati atmosferski pojav, moč naravnih elementov, neurja, morja. ♦ Motiv predstavlja parnik v snežnem neurju na morju. ♦ Umetnik je še zmeraj hotel posnemati naravo, resničnost.	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ D	
	1	♦ C	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	2	♦ lirična abstrakcija: slika 5.4 ♦ geometrična abstrakcija: slika 5.5	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ abstraktni ekspresionizem/akcijsko slikarstvo/ drip painting	
	2	♦ Platno je na tleh, po njem iz preluknjanih pločevink, s posušenimi čopiči, palicami in drugimi pripomočki škropimo barvo, slikar je v gibanju, ki spominja na ples, obred ... ♦ Slika je povsem abstraktna.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.6	1	♦ op art	
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none">♦ Temelji na raziskovanju optičnih učinkov, optičnih prevar.♦ Preizkuša optične in prostorske iluzije na ploskvi.♦ Značilno je ustvarjanje trepetanja, gibanja na sliki.♦ Temelji na percepciji vidnega zaznavanja.	
Skupaj	2		

Skupno število točk: 60

DEL B**Navodila za ocenjevanje**

Navodila za ocenjevanje so pripravljena v skladu s poglavjem 3.2 »Tipi nalog in ocenjevanje« in z merili ocenjevanja posameznih delov izpita, ki so objavljena v poglavju 3. 3. 2 v Predmetnem izpitnem katalogu za splošno maturo 2016 – Umetnostna zgodovina.

Elementi ocenjevanja	Merila	Točke	Skupaj
1. podatki o umetniškem delu	Za vsako pravilno navedbo: ime umetnika, naslov izbranega umetniškega dela ali ime in kraj, kjer stavba stoji, okvirjen čas nastanka, tehnika ali material, približna velikost, nahajališče in umestitev v slogovno obdobje.	za vsako pravilno navedbo 1 točka	4 točke
2. oblikovna razčlemba	navedena ni nobena od oblikovnih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis motiva ter navedba in opredelitev enega ali dveh elementov oblikovne analize (telesnost, prostor, kompozicija, barve, svetloba, tekstura, ...) izbranega likovnega dela, razčlemba je pomanjkljiva	1–2 točki	
	navedba večine oblikovnih elementov v povezavi s kompozicijskimi lastnostmi in sestavo, jasna opredelitev in povezava s slikovnim gradivom	3 točke	
3. vsebinska razčlemba	navedena ni nobena od vsebinskih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis in prepoznavna ikonografskega motiva, interpretacija je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	natančna opredelitev vsebine upodobljenega dela in njegovega sporočila; interpretacija je jasna, samostojna in smiselna	3 točke	
4. navedba okoliščin nastanka umetnine, umetniški vplivi in pomen za umetnost	naveden ni nobeden od zahtevanih elementov	0 točk	8 točk
	pomanjkljiva navedba okoliščin oziroma vplivov na izbrano umetniško delo; razlaga ni jasna; primerjava je pomanjkljiva in nejasna	1–4 točke	
	celovita navedba okoliščin, smiselno povezano opredeljeni umetnostni vplivi in jasno označen pomen dela za umetnost; interpretacija je smiselna in samostojna; primerjava je celovita in jasna	5–8 točk	
5. opredelitev odnosa do likovnih del	odnos do obeh umetniških del ni naveden	0 točk	2 točki
	zapis odnosa do obeh umetniških del	1 točka	
	smiselna opredelitev odnosa do obeh umetniških del z utemeljitvijo	2 točki	

Skupno število točk: 20

Izpitna pola 1

6. naloga

EO	Odgovori
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Giotto (di Bondone) ◆ poslikava v kapeli Scrovegni (tudi Capella dell'Arena), Padova ◆ 1303–1305 ◆ freska ◆ 29,26 x 8,48 x 12,8 m velika poslikana površina ◆ gotika
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Kapela Scrovegni je majhna enoladijska arhitektura z banjastim obokom, zgrajena iz opeke. Notranjščino je Giotto v tehniki freske poslikal od tal do stropa (skupaj 700 m² poslikanih površin). Svetloba pada v prostor skozi 6 oken na južni in triforo na zahodni steni. ◆ Obok je moder kakor nebo, z zlatimi zvezdami in medaljoni s Kristusom, Marijo, Kristusovimi predniki in drugimi starozaveznimi liki. Zidovi pod njim so poslikani tako, da so stene razdeljene na tri vodoravne pripovedne pasove in spodnjega z navideznim marmoriranjem ter s kipi Pregreh in Kreposti. ◆ V pasovih se zvrstijo posamezna pravokotna polja s prizori iz Marijinega in Kristusovega življenja. Nanizana so v logičnem zaporedju zgodbe ter tečejo čez obe stranski in slavoločno steno, tako da se pripoved začne v zgornjem desnem vogalu cerkve, če gledamo proti oltarju, in konča spodaj. ◆ Na slavoločni steni sta na vsaki strani tromplejsko naslikani kapeli, ki sta primer visoke stopnje slikovnega iluzionizma, spretnosti, ki je pomembno prispevala k Giottovi slavi v <i>trecentu</i>. Nad njima je motiv Marijinega oznanjenja. Zahodno steno z vhodom v kapelo pa prekriva velik prizor Poslednje sodbe. ◆ Kompozicijska jasnost in nadzor nad prostorom sta dobro preiščena, da le podkrepita učinkovitost pripovedne celote. Ni odvečnega detajla, geste figur so v tem izčiščenem prostoru izjemno dramaturško učinkovite, ne da bi jih Giotto zato kakor koli ekspresivno poudarjal. ◆ Prizori so lahko berljivi, zgoščeni, oblike v njih taktilne, težke in dejavne. ◆ Giottovo spretno obvladovanje prostorskega iluzionizma, ki ga izkorišča pri prostorskih postavitvah in osvetlitvah, je očitno. Pri poglobljanju prostora si rad pomaga s figurami, prikazanimi s hrbta. Figure so povezane s prostorom, celota deluje poenoteno. Oblike so mehko modelirane, posebno koža in draperije. Z blagim stopnjevanjem osvetlitve mu uspe ustvariti občutek polne prostornine organskih teles. ◆ Oblikovne učinke podkrepi psihološki realizem. ◆ Sposobnost prikazovanja 3D-prizorov še nikoli prej ni dosegla tako popolne sinteze. ◆ Slikar je pri načrtovanju poslikave upošteval mesto gledalca v kapeli. Prizori učinkujejo tako, da se gledalcu zdi, da je vključen v dogajanje. ◆ Odrekel se je gotski navadi prikazovanja hierarhije posameznih figur z velikostjo. ◆ Giotto je mojster slikovne pripovedi, ki jo začini s prepričljivimi dodatki, da vsebino prizora hitreje razberemo.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Notranjost enoladijske kapele je poslikana v celoti: na približno 900 kvadratnih metrih se zvrsti več kot sto prizorov. ◆ Banjast obok je poslikan kot modro nebo z zvezdami, med katerimi so medaljoni z upodobitvami prerokov in svetnikov. ◆ Čeprav je veliko prizorov, nas Giotto vabi, da celoto zajamemo z enim pogledom. Polja na vzdolžnih stenah se kompozicijsko pogosto nadaljujejo v naslednje, tako da se notranjščine ali pokrajinska prizorišča povezujejo, s tem pa tudi dogajanje. ◆ Zgornji pas pravokotnih polj v vsej svoji dolžini predstavlja Marijino zgodbo: najprej zgodbo njenih staršev, Joahima in Ane, na južni strani in Marijino zgodbo, njeno mladost, ženitni spreved ..., na drugi, severni strani (12 polj na obeh stenah). V srednjem pasu je na južni strani Kristusovo otroštvo in njegovo delovanje, na severni strani pa čudeži (11 polj na obeh stenah). Spodnji pas kaže Kristusovo trpljenje, smrt in vnebohod ... (11 polj na obeh stenah). ◆ Najnižji pas spodaj prekriva poslikava z navideznimi marmornimi ploščami in v grizaju naslikanimi kipi 7 Kreposti in 7 Pregreh.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Na prizoru Objokovanja je središče žalosti v Marijinem obrazu nad Kristusom: mati objema obraz mrtvega sina in gleda v njegove zaprte oči. Poudarjen je tudi Janez Evangelist z razpostrtimi rokami. V osebah ob Kristusovih nogah žalost izzveni v nemoč in obup. Vsi izražajo čustva z jasnimi kretnjami. ♦ Na Objokovanju upodobljene osebe niso nanizane v vrsto, ampak se delijo v dve manjši skupini ob Kristusovi glavi in nogah. ♦ Za Marijinim hrbtom je na Objokovanju diagonalno postavljen zid ali skala. Veliko ljudi vidimo v hrbet, ker so obrnjeni proti Kristusu. Jok se sliši do neba – jokajo tudi angeli, ki v obupu vijejo roke. V žalost je vključena tudi narava (pusta krajina, golo drevje). ♦ Kompozicija na Objokovanju je zgrajena na dveh načelih: diagonalno določa linija pobočja, silnice se strnejo v stiku med obrazoma Jezusa in Marije. Tja zrejo tudi drugi navzoči. Giotto pa je vnesel tudi dve elipsasti kompoziciji: prvo tvori pet žalujočih oseb ob Kristusovi glavi, njihova postavitev pa se ponovi na nebu v elipsi jokajočih angelov. ♦ Giottove osebe so polnotelesne/polnoplastične, njihove drže so videti naravne. Osebe se zdijo skoraj kiparsko občutene. Plastičnost njihovega videza podpira imenitno niansiranje, ki je posebej vidno v naravno padajočih draperijah. ♦ V obrazih oseb je čutiti dramatičnost. Giotto ni znal upodobiti mladosti in starosti. Obrazi so lepi in so si podobni. Razlikujejo se predvsem po barvi las in pričeskah. ♦ Osebe dajejo vtis telesno prepričljivih in duhovno močnih posameznikov, ki izražajo čustva, s čimer je Giotto odprl pot večjemu realizmu. ♦ Giotto je bil velik mojster barve, ki je znal ponazoriti snovnost materialov. ♦ V kapeli Scrovegni je prvič sistematično naslikal več tipov notranjščin, ki so škatlasti prostori – odstranil je sprednjo steno. To je poskus linearne perspektive – arhitekturne kulise je naslikal kot sodobne gotske ali pa je prostore poudaril s posameznimi antičnimi prvinami, da je poudaril časovno odmaknjenost od dogodka. ♦ Giotto je vključil odprte pokrajinske poglede, prizorišča so prostorsko logična in zato delujejo realistično. ♦ Raziskoval je perspektivo v upodabljanju predmetov, ki so postavljeni v prostor. ♦ Bil je pozoren na naravno svetlobo. ♦ Prizor Poslednje sodbe na vhodni (zahodni) steni kapele je največji in osrednji poudarek celotne poslikave. V spodnjem delu je naslikan tudi donator, Enrico Scrovegni, ki kleče izroča model kapele Devici Mariji in dvema drugim svetnikoma, najverjetneje svetima Janezu Evangelistu in Katarini Aleksandrijski. Pri tem mu model pomaga pridrževati duhovnik. Kapelo je donator posvetil Devici Mariji, mestu Padova in odrešitvi svojega očeta, ki ga je Dante v <i>Božanski komediji</i> postavil v pekel. ♦ Slikar se manj posveča Kristusovim čudežem kakor prizorom iz življenja Marije in njenih staršev, s čimer pokaže, da ga bolj od nadnaravnega zanima človeško.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Kapela Scrovegni je prvo Giottovo delo, ki ga lahko zanesljivo datiramo in spada v njegovo zgodnje obdobje. Po njem je opredeljen njegov umetniški slog, kar omogoča, da mu pripišemo dela, za katera arhivski podatki ne izpričujejo avtorstva. ♦ Kapela z Giottovo poslikavo je tudi eden najpomembnejših slikovnih ciklov v italijanski umetnosti. ♦ Giotto je prvi slikar po antiki, ki je na sliki upodobil prostor v tretji razsežnosti s perspektivnimi pomagali in prispeval k razvoju realizma. ♦ Giottov vpliv na naslednje generacije slikarjev, najprej italijanskih renesančnih, je bil neizmerno, njegova slava se je nadaljevala tudi po njegovi smrti. ♦ Že v življenju je umetnik dosegel veliko slavo (in bogastvo) ter veljal za prelomno osebnost, ki je bistveno prispevala k razvoju slikarstva. Vse to vemo predvsem zaradi bogatih pisnih virov, ki so jih za seboj pustili slikarjevi sodobniki v obeh mestih, kjer je deloval, v Padovi in Firencah. ♦ Če bi prešteli <i>giornate</i> (dnevnice), bi videli, da je bila kapela poslikana v 852 dneh. ♦ Način prikazovanja bibličnih dogodkov s poudarkom na pripovednih elementih nas spomni na način bizantinskih cerkvenih poslikav, ki so jih v Italiji prikrojili na poseben način. ♦ Kapela Scrovegni je edini preostali del palače enega najpomembnejših padovanskih meščanov tistega časa, bogatega bankirja Enrica Scrovegnija. Postavljena je bila na mestu, kjer je nekoč stala rimska arena (zato imenovana tudi Capella dell'Arena). ♦ Giotto velja za mojstra freske. Na drugi sliki je preproga iz Bayeuxa, ki je v nasprotju z Giottovo poslikavo vezenina na lanenem platnu in raznobarvni volni. ♦ Giottove freske so nastale v gotiki, vezenina iz Bayeuxa pa v romaniki. ♦ Obe umetniški deli sta velikega formata: preproga je visoka pol metra, dolga pa skoraj

	<p>sedemdeset metrov.</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Pri Giottovih freskah so stene razdeljene na tri vodoravne pasove, v katerih se zvrstijo posamezna pravokotna polja z zaporednimi prizori iz Marijinega in Kristusovega življenja. Pri vezenini pa 58 trakasto razporejenih prizorov v figuralnem nizu z latinskimi nadnapisi kot v nekakšnem srednjeveškem filmu govori o normanskem obleganju Velike Britanije (prestolonasledstvena vojna v 11. stoletju – bitka pri Hastingsu). ♦ Obe kompoziciji sta likovno zapolnjeni, obema je skupna bogata pripovednost. ♦ Giotto že obvlada iluzijo prostora. Na vezenini je prostor le nakazan z arhitekturo ali naravo, vse je nedefinirano, ploskovito, stilizirano. ♦ Giottove figure so polnoplastične, na preprogi iz Bayeuxa pa so stilizirane in ploskovite. ♦ Na Giottovih freskah je likovna snov svetopisemska, na preprogi iz Bayeuxa pa zgodovinska. ♦ Namen Giottovih fresk je upodabljanje božje slave, namen vezenine pa je prikaz politične nadvlade Normanov v Veliki Britaniji. ♦ Obe deli sta imeli propagandni značaj, saj sta utrjevali javno podobo in moč naročnikov: v kapeli Scrovegni je prikazan bankir Enrico Scrovegni, na preprogi pa Viljem Osvajalec. ♦ Medtem ko je bil Giotto najslavnejši srednjeveški slikar, je vezenina anonimno delo.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

7. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Leonardo da Vinci (1452–1519) ♦ <i>Zadnja večerja</i> ♦ stenska slika v tehniki tempere in oljnih barv ♦ refektorij (jedilnica) samostana Santa Maria delle Grazie, Milano ♦ 4,6 x 8,8 m (monumentalne mere) ♦ 1495–1498 ♦ visoka renesansa
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>Zadnja večerja</i> je naslikana na steni samostanske jedilnice v višini oči. Daje občutek, da se prostor nadaljuje v daljavo – slikar je ustvaril iluzijo večjega prostora. Na zadnji steni so tri okna, skozi katera pogled sega v osvetljeno pokrajino, na zelene griče in modro nebo. ♦ Slika je v prostor postavljena tako, da se zdi, kakor da se ena od stranskih sten odpira in prostor za njo še nadaljuje. Liki so naslikani v nadnaravni velikosti, kar je moralo imeti na gledalce v jedilnici poseben učinek. ♦ Na sliki je 13 moških, ki sedijo za dolgo mizo, vsi na isti strani, v prostoru, ki se za njimi izrazito pogloblja. Leonardo je najprej ustvaril kompozicijo figur in potem za njimi s centralno/linearno perspektivo ustvaril globok prostor. Figure in prostor so povezani ter medsebojno odvisni. ♦ To so Jezus Kristus v sredini in 12 apostolov, ki so simetrično razporejeni levo in desno od njega na vsaki strani v dveh skupinah oseb po tri, torej skupno štiri skupine po tri apostole. Vsaka od njih, pa tudi Kristus z razširjenima rokama, je postavljena v piramidalno kompozicijo. ♦ Vsaka od oseb je prikazana polnoplastično, realistično, v vznemirjenju: njihovo odzivanje se strne na sredini in je najbolj intenzivno. Zunanji skupini je oblikoval tako, da se valovanje rok začne ali ustavi ob zadnjem apostolu, ki sedi pokončno. ♦ Kompozicija je vodoravna in uravnotežena: če bi potegnili vodoravno črto nad glavami, bi bili zgornja in spodnja polovica skoraj enako visoki. ♦ Upodobitev globine temelji na linearni perspektivi. ♦ Očišče središčne perspektive je postavljeno v točko točno na sredi slike izza Kristusove glave. S tem dobi perspektiva simbolični pomen. Simbolično funkcijo ima tudi glavna okenska odprtina za Kristusom, saj deluje kot arhitekturni nadomestek svetniškega sija. ♦ Kristus je fizično in duhovno središče kompozicije. ♦ Judeža ne prepoznamo takoj, ker bi bil kot na starejših upodobitvah izoliran od skupine na drugi strani mize, ampak ker se namesto k Jezusu nagiba stran od njega in se naslanja na mizo (je četrti z leve, če štejemo figure od leve proti desni). Judež je oblečen v zeleno in modro oblačilo. ♦ Leonardo je pri <i>Zadnji večerji</i> dosegel posebne slikarske učinke z modeliranjem svetlobe. Ustvaril je mehke prehode med osvetljenimi in osenčenimi deli – sfumato.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Leonardo ni hotel uporabiti tehnike freske, ker bi moral spoštovati omejitve, ki jih prinaša svež omet: slikati bi moral segmente v določenem zaporedju. Prave barvne slike ne vidimo. ♦ Leonardo je uporabil posebno podlago, ki naj bi mu bila omogočila podobno slikanje kot z oljnimi barvami – glede na trenutni navdih. Žal pa je zaradi razkroja uporabljenih snovi <i>Zadnja večerja</i> začela kmalu propadati. ♦ Kljub slabo ohranjeni sliki lahko vidimo, da je gradil na usklajevanju in ne na kontrastiranju barv. Osvetljene in osenčene površine so približno enako velike. ♦ V vsaki skupini so rdeči (rdečerjavi) in modri (modrozeleni in sivi) toni enakomerno razporejeni. Jezus je oblečen v rdeče-modro ogrinjalo in haljo, kar je bilo v skladu s kanonom.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Tema zadnje večerje je bila pogosta za slikarska dela v refektorijih (samostanskih jedilnicah). Tako so menihi v tem prostoru obedovali v prisotnosti Jezusa in apostolov. ♦ Pri <i>Zadnji večerji</i> je slikar ujel trenutek, ko je Kristus le nekaj sekund zatem, ko je apostolom dal navodila, kako obredno zaužiti kruh in vino, ter prvič izvedel obred evharistije, napovedal, da ga bo eden izmed njih izdal. Med apostoli je zavladal nemir, vsak se sprašuje, če bo to on. So začudeni, presenečeni, zgroženi. ♦ Izražajo človeška čustva, obnašajo se kot vsakdanji ljudje, so brez svetniških sijev. Nekoč vzvišeni obred je Leonardo mojstrsko preobrazil v prizor človeške tragedije. ♦ Položaj Judeža je največja novost, ki jo je Leonardo uvedel v tradicionalno ikonografijo zadnje večerje – postavljen je na isto stran kakor drugi apostoli. Lik zgolj s senco na obrazu in z roko na mošnji z denarjem opozarja gledalca na svojo izdajalsko naravo. Tudi z nelepimi obraznimi potezami je prikazan kot negativni lik. ♦ Judež drži mošnjo kot namig na izdajstvo in plačilo trideset srebrnikov. Poleg tega je prevrnil solnico, kar je slabo znamenje. ♦ Leonardo je skrbno preučil značaj vsakega naslikanega lika, vsak gib, izraz in obrazne poteze, zato drama poteka na celotni sliki. ♦ Nasprotna temu je mirna Jezusova drža, ki deluje ponižno ter izraža hkrati predanost božji volji in žrtvovanje. Pozornost gledalca usmerja v evharistijo, krščansko obredno uživanje kruha in vina, ki ga Kristus napove prav pri zadnji večerji.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Leonardova <i>Zadnja večerja</i> je nastala kot naročilo Ludovica Sforze, milanskega vojvode. Predvidel je razširitev samostana Santa Maria delle Grazie kot novega mavzoleja Sforzev in je Leonardu zaupal poslikavo refektorija. ♦ Sredi 16. stoletja je Vasari med drugim zapisal, da je Leonardo prinesel moderni slog, ki ga odlikujejo zanesljivost risbe, imenitno obvladovanje detajlov iz narave, pravilna razmerja in božanska milina. ♦ Ko je bila slika končana, so jo zaradi kompozicije in značajske opredelitve oseb razglasili za mojstrovino. ♦ Prve kopije <i>Zadnje večerje</i> so naslikali njegovi učenci že za Leonardovega življenja, kopije, večinoma oljne slike, pa so naročali že v 16. stoletju samostani po vsej Evropi. ♦ Leonardova <i>Zadnja večerja</i> je monumentalno delo, slikarsko tehniko označujemo kot eksperiment z barvami: slikar je mešal oljne in tempera barve na suh omet. Ni mogel prenesti omejitve freske, ki omogoča poslikavo le določene površine stene naenkrat, saj je želel hkrati snovati celoto. Že med njegovim ustvarjanjem so barve bledele in se luščile. Napačni restavratorski posegi v 18. in 19. stoletju ter bomba, ki je padla na samostan v 2. svetovni vojni, so delo skoraj uničili. ♦ Rembrandta je kompozicija tako pritegnila, da je po grafični reprodukciji ustvaril 2 risbi, eno v rdeči kredi in perorisbo. Vplivala je tudi na Ingesa in Dalija. Andy Warhol pa jo je v svojem zadnjem obdobju leta 1986 večkrat poustvaril. ♦ <i>Zadnja večerja</i> je vplivala tudi na režiserja Piera Paola Pasolinija. ♦ V nasprotju z Leonardovo visokorenesančno sliko je Tintorettova <i>Zadnja večerja</i> nastala v obdobju manierizma, med letoma 1592 in 1594 (približno 100 let kasneje). ♦ Slikarja sta uporabila različni tehniki. Leonardova milanska <i>Zadnja večerja</i> je stenska slika v tehniki tempere in oljnih barv. Tintorettova beneška istoimenska slika je nastala kot olje na platno. ♦ Obe sliki sta monumentalnih mer: Tintorettova meri 365 cm x 568 cm. ♦ Obe sliki razlagata ikonografski motiv zadnje večerje na nov način. Novost je Leonardova razlaga biblične vsebine: tradicionalno je prizor opozarjal na evharistijo, ne pa na napoved Judeževega izdajstva, kakršno je upodobil Leonardo. Tintorettova slika se od Leonardove

	<p>močno razlikuje po tem, da je v ospredje postavil žanrske like in ne apostole s Kristusom: tako opazimo npr. služabnike: žensko, ki podaja hrano, moškega, ki hrano odnaša z mize, celo domače živali (mačko in psa).</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Na Leonardovi sliki so Kristus in apostoli postavljeni simetrično, Kristus je v središču kompozicije, vsi sedijo na isti strani mize. Kompozicija je vodoravna. Tintorettovi apostoli in Kristus pa so za mizo diagonalno, kompozicija je asimetrična. Jezus ni v središču slike, je pa opazen zaradi najbolj izrazite avreole: prikazan je med evharistijo. ♦ Leonardovi svetniki so na <i>Zadnji večerji</i> upodobljeni brez svetniških sijev, Tintorettovi pa jih imajo, najmočnejša avreola obdaja Kristusovo glavo. Edini, ki nima svetniškega sija, je Juda Iškarijot, ki kleči na drugem koncu mize. ♦ Tintorettove figure so videti podaljšane, vse so v izrazitem gibanju, dramatične, ne izražajo lepotnih idealov visoke renesanse kot Leonardovi svetniki. ♦ Oba slikarja sta uporabila linearno perspektivo: pri Tintorettu jo opazimo npr. na vzorcih tal in lesenega stropa. ♦ Različna sta kolorit in način osvetlitve na slikah: pri Leonardu prevladuje sfumato, pri Tintorettu pa je slika temačnejša, v chiaroscuro. Prizor ni upodobljen v dnevni svetlobi kot pri Leonardu, temveč je nočen. Opazimo dva vira svetlobe: na stropu je svetilka. V njenem soju svetilke je opaziti angele. Najmočnejši vir svetlobe pa je ob Jezusovi glavi (okno pri Leonardu je nadomestila žareča avreola pri Tintorettu). ♦ Različni sta tudi prizorišči: na Leonardovi sliki bi lahko bila samostanska jedilnica, medtem ko na Tintorettovi spominja na beneško krčmo (v čemer slika napoveduje kasnejša baročna prizorišča svetopisemskih prizorov).
5	♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

8. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Donatello ♦ <i>David</i> ♦ ok. 1440/prva polovica 15. stoletja ♦ bron ♦ figura naravne velikosti ♦ Museo Nazionale di Bargello, Firenze ♦ zgodnja renesansa
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Prostostoječa, obla plastika, zasnovana za postavitve v prostoru in ne v niši, zato si jo lahko ogledujemo z vseh strani. ♦ Akt v naravni velikosti, prikazuje golo moško telo v najstniških letih. ♦ Človeško telo je upodobljeno v estetsko popolnih razmerjih in je razgibano v skladu z anatomijo. ♦ Podoben je starogrškemu atletu, saj stoji v klasični pozi kontraposta. ♦ Telo je postavljeno v blagi S-liniji, s kontrapostom je vzpostavljeno harmonično ravnotežje med telesnimi volumni. ♦ Tudi nežno, zaokroženo modeliranje telesne gmote daje vtis notranje umirjenosti in harmonije. ♦ Uravnoteženo je nasprotje med mehko, zglajeno kožo in razgibano površino klobuka ter škorenjcev, med osvetljenim telesom in osenčeno glavo. ♦ Oblikovni in kompozicijski elementi označujejo nov renesančni odnos do telesa in razcvet humanizma.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Namesto lika odraslega vojščaka ali kralja, prevladujočega v srednjem veku, je Donatello za upodobitev Davida, junaka iz <i>Stare zaveze</i>, izbral mladostno postavbo. ♦ V levici stiska kamen, ki je bil s pračo orožje, izbrano za spopad. ♦ Velik, neroden meč ni Davidov, ampak, kakor nam pripoveduje Stara zaveza, Goljatov, a ga je David izpulil iz njegove nožnice in mu z njim odsekal glavo. ♦ Označujejo ga klasični atributi: klobuk, okrašen z lovorjevim listjem (rastlina simbolizira pesništvo in slavo) in golota. ♦ Z goloto sta prikazani krhkost in ranljivost, saj v spopadu ni zmagal z grobo silo, temveč s

	<p>premišljenostjo in vero v Boga (v krščanstvu je golota znamenje čistosti).</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Po goloti se <i>David</i> razlikuje od vseh drugih iz 15. stoletja. ◆ Prikaz mladega, neustrašenega junaka, ki se brez zadržkov, a premišljeno in odločno, iskrivo in z razumom spopade s starim, preizkušenim bojevnikom, je simbolna predstavitev republikanskih Firenc: tako kakor je mladeniški David premagal prekaljenega, zrelega junaka Goljata, so se Firence, ki jih je kot mlado mestno državo ogrožala stara, ugledna plemiška družina Viscontijev iz Milana, otresle te nevarnosti in si zagotovile samostojnost. Iskanje harmonije, ki je bilo v renesansi tako visoko cenjeno, je v upodobitvi vsebinsko izraženo z uravnoteženjem nasprotij: mladost – starost, premišljeno delovanje – groba sila.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Prvi bronasti odlitek moškega akta v naravni velikosti po antiki. ◆ Očiten vpliv antičnega kiparstva in idealov antike (slavitev lepote mladega telesa in mladega junaka), saj je kip nastal po Donatellovem obisku Rima. ◆ Viden je prelom s poznogotsko milino in idealizmom, ki bi ga še srečali pri kiparjevem učitelju Lorenzu Ghibertiju, pri Donatellu pa ga je nadomestila nova dramatičnost. ◆ Delo je naročil najpomembnejši mecen renesanse Cosimo Starejši de' Medici. ◆ Vsaj od leta 1469, ko se je poročil Lorenzo Veličastni, do 1495, ko so bili Medičejci izgnani iz Firenc, je <i>David</i> stal na notranjem dvorišču novozgrajene mestne Medičejske palače (palazzo Medici-Riccardi). ◆ <i>David</i> ilustrira humanistične in neoplatonistične ideale ter je hkrati lahko politična metafora. ◆ <i>David</i> je postal simbol nove umetnosti in novega tipa kiparstva ter bil izziv za kiparje, ki so se za njim lotili te teme: Andrea del Verrocchio, Michelangelo Buonarroti in Gianlorenzo Bernini. ◆ Donatello je bil vsestranski kipar, ki je spajal izkušnje klasične antike z vtisi iz vsakdanjega sveta, najpomembnejši kipar do Michelangela. ◆ David je upodobljen realistično, Kuros pa idealistično. ◆ David je izdelan za pogled iz vseh strani, Kuros pa je upodobljen popolnoma frontalno in ga je tako tudi treba gledati. ◆ David stoji v klasični pozi kontraposta, kot se je razvil v klasični dobi grške umetnosti, Kuros pa ima težo na obeh nogah. ◆ Davidovo telo je postavljeno v blagi S-liniji, Kurosovo pa je popolnoma simetrično. ◆ Kuros ima idealiziran arhaiski nasmešek, David pa realističen nasmešek, ki je precej skrivnosten. ◆ Kuros ima lase oblikovane povsem geometrično, Davidovi pa so precej bolj realistično upodobljeni. ◆ Oba kipa sta v naravni velikosti. ◆ David je vlit v bron, kuros pa je iz kamna.
5	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

Izpitna pola 2

6. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ivana Kobilca ♦ <i>Poletje</i> ♦ 1889–1890/druga polovica 19. stoletja ♦ olje na platnu ♦ 180 x 140 cm, delo srednje velikosti ♦ Narodna galerija, Ljubljana ♦ realizem
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Tri osrednje figure na sliki <i>Poletje</i>, mlada ženska, deček in deklica, so postavljene v piramidalni kompoziciji nekoliko levo od sredine in predstavljajo jedro slike. Kompozicijo dopolnjujeta dva dečka v ozadju. ♦ Na sliki je pet oseb, tri osrednje in dve stranski. ♦ Z rahlim zamikom iz središčne osi nam slikarka sporoča, da slika ni samo skupinski portret treh oseb, temveč tudi razpoloženska krajina. ♦ Format je primeren za figuralno sliko, za krajinsko bi bil ustrežnejši ležeč pravokotnik. ♦ Vrsta likovnih elementov pripomore k učinku prostorskega poglobljanja (travniki v ospredju, ki se diagonalno nadaljuje do dveh tretjin desnega roba slike, za njim ograja in za njo drevice, ki sega do zgornjega roba slike, tako da neba ne vidimo). ♦ Dolg, poševno postavljen lesen plot slika predeli na temnejšo spodnjo desno in svetlejšo levo zgornjo polovico ter poveže dogajanje v ospredju z ozadjem, saj zariše diagonalno skozi prostor. ♦ Dva dečka, ki se skupini približujeta iz ozadja, sta v skladu z linearno perspektivo izrazito pomanjšana, s čimer se občutek poglobljenega prostora še poveča. ♦ Visoko očišče je postavljeno ob zgornji rob ograje na desni strani. ♦ Uporabljena je tudi barvna perspektiva; temnejši toni iz ozadja so uravnoveženi z odtenki svetlo zelene na osončenih poljih v ospredju. Madeži zelene, ki kot vzorec prepredajo celoten pravokotnik slike, ustvarjajo učinek ploskovite slike v nasprotju z učinkom poglobljanja. ♦ Detajli obeh dečkov v ozadju so zelo natančno naslikani, kar ni skladno z velikim globinskim izrezom prostora, ki ga slika prikazuje, saj bi morali biti odmaknjeni detajli zamegljeni. ♦ Natančne, risarske poteze, s katerimi je slikarka oblikovala figure in cvetje v kiti, se pri okolici in svetlobnih učinkih nekoliko zmeščajo ter so bolj pastozne.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Motiv je žanrski, ker so osebe znane, lahko govorimo o portretnem žanru. ♦ Pred nami je predstavljen poletni počitniški prizor v prijetnem razpoloženju na podeželskem vrtu v svežih odtenkih zelenja. ♦ Mlada ženska, sedeča na klopi, je mestna gospodična v podeželskem okolju, se prijazno igra z vaškimi otroki in plete kito cvetja. ♦ Ženska je slikarkina sestra Fani, tudi otroka sta slikarkina sorodnika, bratranec Blekov Janezek in njegova sestra Katrica. ♦ Prizor se dogaja v idiličnem naravnem okolju, vse je pregledno, varno in prikupno. Enostavno oblikovani vrtni arhitekturni elementi, ograja in klop nam orišejo videz podeželskega vrta. ♦ V ta prostor je iz tujega okolja prišla mladenka, ki se s svojo meščansko obleko od tega prizorišča razlikuje. ♦ Prikazan je trenutek vrnitve v domače okolje, sentimentalni in srečni, vendar z očitnimi sledmi odtujenosti od tega sveta. ♦ Pred nami je alegorija poletja, časa, ko je sonce na vrhuncu moči, ko vse cveti in sadje obrodi.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Kobilca se je na sliko <i>Poletje</i> pripravila tako, da je sama posnela štiri fotografije. ♦ Z uporabo fotografije je pokazala, da brez zadržkov sprejema moderne tehnične novosti. ♦ Slika je nastajala med počitnicami na materinem domu v Podbrezju v dveh poletjih, 1889 in 1890. ♦ To obdobje je bilo prelomni čas, ko je prejšnjo prevlado rjavih tonov nadomestila moderna svetla paleta, ki sta jo zaznamovala plenerizem in impresionistične svetlobne raziskave.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Slika ni spontan, temveč preišljen in naštudiran plener, zasnovan kot velika salonska podoba. ♦ Obe sliki sta olje na platno. Delo na prvi sliki je srednjega formata, druga slika pa je delo velikih mer. ♦ Delo na prvi sliki sodi v realizem, delo na drugi sliki pa v postimpresionizem. ♦ Kljub temu da sta deli nastali v podobnem času, v 80. letih 19. stoletja, pripadata različnim slogovnim smerem. V obeh delih vidimo vpliv impresionizma. ♦ Obe kompoziciji sta skrbno načrtovani in plod več študij. Delo na prvi sliki je nastalo po fotografiji, delo na drugi sliki pa je nastalo na podlagi več risb in oljnih skic. ♦ Delo na prvi sliki je naslikano v maniri akademskega realizma, delo na drugi sliki pa je izdelano v posebni tehniki pointilizma. ♦ Figure na prvi sliki so realistične, na drugi sliki pa so nekoliko stilizirane. ♦ Obe sliki sta večfiguralni. Na prvi sliki so bolj dinamične, na drugi sliki pa statične. ♦ Na obeh slikah se vidi vpliv impresionizma v migotavi svetlobi, ki jo vidimo na prvi sliki na trati vrta, na drugi sliki pa prežema vso sliko. ♦ Na obeh slikah prevladuje zelena barva, Kobilca v uporabi barv sledi naravi, Seurat sestavlja barve s komplemetarnimi barvami po postopku divizionizma. ♦ Obe sliki sta žanr, ki ga lahko opredelimo kot meščanski. Meščane prepoznamo po imenitnih oblačilih. ♦ Na prvi sliki vidimo meščanko na domačem vaškem vrtu, na drugi sliki vidimo Parižane, ki preživljajo nedeljsko popoldne na reki Seine. ♦ Motiv na prvi sliki se odvija v bolj intimni, zasebni sferi doma, motiv na drugi sliki pa na družabnem javnem prostoru. ♦ V obeh delih prevladuje podobno razpoloženje, sproščeno preživljanje sončnega nedeljskega popoldneva. Figure delujejo mirno in meditativno, zatopljene v svoja opravila ali svoje misli. ♦ Obe deli sta bili razstavljeni v Parizu, Kobilčina slika na Salonu, Seuratova pa na zadnji razstavi impresionistov.
5	Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del z utemeljitvijo.

7. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Vasilij Kandinski ♦ <i>Kompozicija IV</i> ♦ 1911 (začetek 20. stoletja) ♦ 159,5 x 250,5 cm (slika večjih mer) ♦ olje na platnu ♦ Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf ♦ avantgardna umetnost ♦ abstraktno slikarstvo
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>Kompozicija IV</i> je slika velikega formata, ki zaradi preišljene razporeditve oblik in barv deluje monumentalno. ♦ Slika je napolnjena s črtami, ki se živahno prepletajo, in z raznobarnimi ploskvami najrazličnejših oblik, ki se pred nami razprostrejo v mavričnih barvah. ♦ Po sredini jo na dve enaki polovici delita debeli pokončni črni črti. ♦ Črna je imela za Kandinskega poseben pomen, saj barva ob njej dodatno zažari in dobi drugačno vsebino. Dobro se je zavedal, kako se spremenijo likovne značilnosti posamezne barve, ko jo postavimo ob drugo barvno vrednost. ♦ Na levi lahko vidimo energično gibanje, izraženo z ostrimi, zašiljenimi in nazobčanimi črtami. Desna stran slike pa ima drugačen značaj, valovite linije so spokojne, tudi razmerje med barvami in oblikami je umirjeno in brez ostrine. ♦ Kljub na prvi pogled svobodni kompoziciji ter nevezanim oblikam in impulzivni barvni dinamiki to ni intuitivno slikarstvo, ki bi ga vodil psihični avtomatizem, saj je ohranjenih kar nekaj pripravljalnih risb za to sliko.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ S slike zlahka razberemo slikarjevo osnovno izhodišče, to je abstraktno razmišljanje o svetu. Ko razbiramo sliko na ta način, sledimo zamislim, ki jih je želel izraziti slikar.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Za abstraktno slikarstvo je značilno, da slikar pri upodabljanju motiva iz narave nepomembne nadrobnosti opusti in zabriše. ♦ Slikar je namesto nadrobnega prikazovanja abstrahirale like in dogajanje, ker ga ni zanimal prikaz neke zgodbe, ampak je želel dati sliki splošnejši pomen. ♦ V sliki lahko razberemo še delce domišljajske zgodbe boja kozakov; črni pokončni črti v sredini sta sulici v rokah dveh kozakov z rdečima pokrivaloma, ob njiju se na vijoličen meč naslanja tretji kozak z belo brado. Vsi trije stojijo pred modro goro, na kateri stoji grad. V gornjem levem kotu se dva kozaka spopadata s sabljami. Desno spodaj sta ležeča ljubimca, ki ju z griča opazujeta dve slovesno oblečeni figuri. ♦ Barva ni več neposredno vezana na to, da opisuje predmete, osamosvojila se je tudi od oblike. ♦ Primerjal je barvne vrednosti s tonskimi, npr. rumeno z zvenom tona C, lastnosti barvnih tonov je povezoval z lastnostmi zvokov nekaterih glasbil. ♦ Slikar je želel, da bi barve v gledalcu sprožale glasbeno zaznavo in druga čustvena stanja. To, da nas ob doživljanju enega vtisa prevzamejo še drugi občutki, da ob poslušanju glasbe vidimo barve, imenujemo sinestezija.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Za slikarja je bilo zelo pomembno, da je bil velik ljubitelj glasbe, svoje slikarske cikle je naslavljal <i>Improvizacije</i>, <i>Kompozicije</i> in <i>Impresije</i>. ♦ Podobno, s številčenjem, kot v glasbi, so označevali svoje slike tudi ameriški abstraktni ekspresionisti po 2. svetovni vojni. ♦ Njegov vpliv je bil izredno velik, saj je poučeval na najpomembnejši umetniški šoli 20. stoletja, Bauhausu. ♦ Bil je tudi pisec številnih teoretičnih del, v katerih je natančno razložil svoje poglede na umetnost (<i>O duhovnem v umetnosti</i> in <i>Točka in črta na ploskvi</i>). ♦ Kandinski velja za očeta abstraktne umetnosti, saj je leta 1910 ustvaril svoje prve abstraktne akvarele. ♦ Je začetnik pomembnega toka abstraktne umetnosti, utemeljene na barvi in obliki, ki ne prikazujeta več predmetnega sveta, temveč zgolj samo sebe. ♦ Zelo pomembno je bilo tudi slikarjevo nagnjenje k misticizmu in okultizmu ter teozofiji Rudolfa Steinerja. ♦ <i>Kompozicija IV</i> je monumentalno slikarsko delo velikih dimenzij, Calderjev mobile je kiparsko delo. ♦ Slika je izdelana v tehniki olje na platno, kiparsko delo sestavljajo umetne mase in žica. ♦ Obe deli sta abstraktni, sestavljeni z likovnimi prvini: linijami, ploskvami, barvami. ♦ Slika Kandinskega kaže likovne značilnosti obvladovanja barv, navpične črte delijo sliko na dva dela, vsaka polovica ima drugačen značaj; kiparsko delo predstavlja svet gibanja, sestavljeno je iz različnih likov, obešenih na žice. ♦ Mobile je stvaritev, kjer je masa kipa majhna glede na prostor, ki ga zavzema, slika <i>Kompozicija IV</i> je dvodimenzionalno delo z abstrahiranimi liki. ♦ Slikar Kandinski je želel, da bi barve sprožale glasbeno zaznavo in druga čustvena stanja, kipar Calder pa je v svoj kiparski jezik, v svet gibanja umestil različno velike like različnih barv, jih obesil na žice tako, da se liki gibljejo ob pretoku zraka skozi prostor. ♦ Slika Kandinskega sestavlja preplet črt in raznobarnih ploskev najrazličnejših oblik, Calderjevo kiparsko delo je sestavljeno iz temeljnih prvin – črt in barvnih ploskev. ♦ <i>Kompozicija IV</i> ima dve uravnoteženi polovici, ki ju delita dve navpični črti. Leva stran je izražena z ostrimi zašiljenimi črtami, desna stran z valovitimi linijami. Mobile je delo, ki visi iz ene točke – liki in črte ustvarjajo prosto kompozicijo. ♦ Iz likov v <i>Kompoziciji IV</i> lahko še vedno razberemo delce neke zgodbe iz stvarnega sveta, pri mobilu je izhodišče kiparskega izraza abstraktno razmišljanje. ♦ Pri Kandinskem se je barva v njegovem slikarskem razmišljanju osamosvojila od opisovanja predmetov in oblik, Calder v mobilu oblike in barvo združuje v celoto, ki se neprestano spreminja. ♦ Calder poudari dinamično razmerje med kiparskim delom in prostorom, Kandinski poudarja notranjo izrazno moč barve.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

8. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Irwin ♦ <i>Kapital</i> ♦ 1990 ali 90. leta 20. stoletja ♦ slikarska instalacija ♦ Moderna galerija, Ljubljana (prostorska postavitev) ♦ velike mere ♦ delo sestavljajo: slike, uporabni predmeti, nagačene živali ♦ postmodernizem, retroavantgarda, sodobna umetnost
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>Kapital</i> je slikarska instalacija, ki je bila prvič postavljena leta 1990 v ljubljanski Galeriji Equrna, pozneje pa v različnih oblikah v številnih svetovnih galerijah. ♦ Zdaj je del postavitve stalne zbirke slovenskega modernizma v Moderni galeriji v Ljubljani. ♦ Na posebej označenem delu galerijske stene so razvrščene značilne slike in objekti skupine. ♦ Delo nima stalne oblike, temveč se lahko pri vsaki novi postavitvi glede na prostor spremeni. Njegovo spreminjanje je odvisno tudi od naključij. Tako nastajajo različne, vsaka zase izvirne postavitve, ki so si enakovredne. ♦ Pogost motiv so križi, izhajajoči iz del ruskega avantgardnega umetnika Kazimirja Maleviča, ki je pripadal umetnostni smeri suprematizem. ♦ Drug stalni motiv na postavitvah <i>Kapitala</i> so nagačene živali, ki soustvarjajo učinek domačijskega okolja lovske koč. Pogosti so nagačeni rušavec, orel, podlasica, polh in druge značilne živali alpskega sveta, tudi jelenovi rogovi. ♦ Del postavitve so pogosto tudi reinterpretacije umetniških del iz slovenske zgodovine umetnosti, npr. Groharjevega <i>Sejalca</i>, Kobilčino <i>Kofetarico</i> ali pa z naslikano kavno skodelico opozorijo na Cankarjevo črtico <i>Skodelica kave</i>. ♦ Barvna paleta pri njih najpogosteje posnema avantgardistično, ponavljajo se črno-belo-rdeča, realistično odslikani predmeti pa z barvo posnemajo predmete, ki jih odslikujejo (sive gore, modro nebo, rjav jelen ...). ♦ Pomemben element njihovih postavitev so tudi značilni masivni okvirji. Ti so nekakšen zaščitni znak skupine in ga prepoznamo že od daleč. ♦ Značilnost takšne prostorske postavitve – instalacije – je tridimenzionalnost, združevanje arhitekturnih, kiparskih in slikarskih elementov v enotno celoto, ki jo povezuje skupen koncept. ♦ Likovni objekti so izdelani vsak v svojem slogu in vsak izhaja iz drugačne ideje. Tudi v tem spajajo in prepletajo slogovne značilnosti modelov, ki jih posnemajo. Gore so naslikane realistično, križi posnemajo suprematistične kompozicije ali slike geometrične abstrakcije, jelen je tak kakor v slikarstvu romantike. ♦ Slike skupine Irwin so obrtniško zelo izpiljene, veliko pozornosti posvečajo uporabi materialov (mešane slikarske tehnike, dodatki na okvirjih so iz bron, zlati lističi, včasih celo živalska kri).
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Instalacija <i>Kapital</i> govori o dvoumni vlogi umetniškega dela, saj so slike pomešane med lovske trofeje. Prav te lovske trofeje s svojim pomenom označujejo tudi umetniška dela, ki postajajo nekakšne trofeje – prestižni in reprezentančni objekti, ki jih lastniki obešajo na zid, da poudarijo lastno veljavo. ♦ Avtorji se poigravajo z zamislijo, da vrednost (in pomen) umetniškega dela vedno določa njegov kontekst – v tem primeru je njegova vrednost zbanalizirana na vrednost prestižnega objekta, ki si ga lasti družbena elita. ♦ Gre za predstavitev cinične ideje kapitalizma, ki razkriva, kaj je dejanska (torej kapitalska) vrednost umetniškega dela, ko to postane (lovska) trofeja. ♦ Naslov <i>Kapital</i> se nanaša na istoimensko delo Karla Marxa iz leta 1867, ki je bilo eno izmed teoretičnih izhodišč socialističnega gibanja. ♦ Skupina Irwin vnaša v svoja dela simbole in teorije totalitarnih režimov, še posebno socialističnega, kot pomembnega elementa naše zgodovine. ♦ Postavitev <i>Kapitala</i> spremlja tudi katalog – knjiga z istim naslovom, ki predstavlja začetek široke razprave o razvoju in pomenu umetnosti Vzhodne Evrope. ♦ Delo je začelo nastajati tik pred razpadom Jugoslavije in se je nadaljevalo prav v času velikih političnih sprememb na območju današnje Slovenije. ♦ S tem se je prva postavitev <i>Kapitala</i> leta 1990 v ljubljanski Galeriji Equrna spremenila tudi v

	<p>izjavo, ki naj prikaže, kako naivna in zgrešena je domneva Zahoda o tem, da obstaja en sam univerzalni modernizem. To je pravzaprav zahodni modernizem, saj vemo, da sta si zgodovini zahodne in vzhodne umetnosti v modernizmu zelo različni.</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Skupina Irwin razume umetniško dejanje kot ustvarjanje drugačnega kapitala, kakršen je denar, torej kulturni kapital.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Skupina Irwin je bila ustanovljena leta 1983 in se je leta 1984 priključila širšemu umetniškemu kolektivu Neue Slowenische Kunst (NSK), h kateremu prištevamo še glasbeno skupino Laibach, Gledališče sester Scipion Nasice in oblikovalski oddelek Novi kolektivizem. ♦ Organizacija NSK spominja na državno sestavo. ♦ Skupino sestavlja pet slikarjev: Dušan Mandič (1954), Miran Mohar (1958), Andrej Savski (1961), Roman Uranjek (1961) in Borut Vogelnik (1958). ♦ Skupina še vedno deluje. ♦ Pred ustanovitvijo NSK se je imenovala Rose Irwin Sélavy, s čimer so želeli vzpostaviti vez z Marcelom Duchampom, ki je uporabljal ime Rose Sélavy (izgovarjava »eros c'est la vie«, kar pomeni »ljubezen je življenje«) kot enega svojih ženskih psevdonimov. ♦ Skupina je bila ustanovljena v 80. letih, ko se je v umetnosti uveljavil postmodernizem. ♦ Največ vpliva na njihovo delo so imeli predstavniki zgodovinskih avantgard, predvsem Marcel Duchamp, Kazimir Malevič in Avgust Černigoj, pa tudi delovanje slovenske neoavantgardne in konceptualistične skupine OHO. ♦ Skupino lahko označimo kot postavantgardno, samim pa je za njihovo strategijo delovanja uspelo uveljaviti nov izraz – retroavantgarda. ♦ Temeljna načela delovanja skupine Irwin, ki se kažejo tudi v delu <i>Kapital</i>, so: <ol style="list-style-type: none"> 1. retroprincip, 2. organski eklekticizem, 3. kolektivno avtorstvo, 4. predstavitev domače kulture čim bolj monumentalno in spektakularno. ♦ Motivi iz slovenske tradicije se v njihovem delu brez razlike mešajo z motivi nacistične (Blut und Boden) in socialistične estetike ali s citati iz ruske avantgarde in visokega modernizma. ♦ Drugi pomembni projekti skupine Irwin so še: <i>Was is Kunst?</i> (zač. 1985), <i>Slovenske Atene</i> (1987), <i>NSK država v času</i> (zač. 1991), <i>Transnacionala</i> (1996), <i>East Art Map: Contemporary Art and Eastern Europe</i> (zač. 2002). ♦ Američan Michael Benson je leta 1996 o skupini posnel film <i>Prerokbe ognja</i>. ♦ Obe deli sta instalaciji, zato se njuna postavitev spreminja glede na prostor in postavitev. ♦ Obe deli sestavlja množica ponavljajočih se predmetov, na prvi sliki so to slike, križi, lovske trofeje, uporabni predmeti, na drugi sliki pa odlitki plastenik in steklenic. ♦ Predmeti so križanci med potrošniškimi in umetniškimi predmeti. ♦ Obe deli sta kritični do potrošniške družbe in problematizirata ter preizprašujeta odnos do predmetov in umetnosti. ♦ Obe deli se poslužujeta že danih oblik predmetov, ki pa jim dajejo novo vlogo in pomen. ♦ Obe deli sta del stalne zbirke v Moderni galeriji v Ljubljani. ♦ Obe deli sta ustvarili umetniški skupini. ♦ Obe skupini in njuni deli sodijo v konceptualno umetnost. ♦ Obe deli temeljita na idejnem konceptu. ♦ Obe deli združujeta več različnih smeri umetnosti, ki so sočasne nastanku del. ♦ Na obe deli je vplival Duchamp s svojim delom <i>Fontana</i> in avantgardna gibanja. ♦ Na delo skupine IRWIN je vplivala skupina OHO.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.